

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Ομόρρυθμη εταιρία

I. Είναι γνωστό ότι οι προσωπικές εταιρείες, δηλ. κατά βάση η ομόρρυθμη και η ετερόρρυθμη εταιρία αλλά, εν μέρει, και η αφανής εταιρία, είναι φορείς άσκησης πολύ μικρών, μικρών και μικρομεσαίων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Δεδομένου ότι οι μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της ελληνικής οικονομίας, η ύπαρξη λειτουργικού και αποτελεσματικού νομοθετικού πλαισίου είναι σημαντικός παράγων της οικονομικής ανάπτυξης.

Παρ' όλα αυτά ο κλάδος αυτός δικαίως δεν έχει εκσυγχρονισθεί με βάση τα νεότερα δεδομένα. Το δίκαιο των προσωπικών εμπορικών εταιριών (ομόρρυθμη, ετερόρρυθμη, αφανής), το οποίο περιέχεται στις διατάξεις των άρθρων 18-28, 38-50 και 64 του Εμπορικού Νόμου (ΕμπΝ), ισχύει αμετάβλητο από την εισαγωγή στην Ελλάδα του γαλλικού εμπορικού κώδικα του 1807, δηλ. από το 1835. Βέβαια, τα υπάρχοντα ρυθμιστικά κενά καλύφθηκαν κατά μεγάλο μέρος από τις διατάξεις των άρθρων 741-784 του Αστικού Κώδικα (ΑΚ), οι οποίες εφαρμόζονται αναλογικά και στις προσωπικές εμπορικές εταιρίες (ΕμπΝ 18). Οι ρυθμίσεις, εντούτοις, του Αστικού Κώδικα έχουν ως βάση αποκλειστικά τον μεταξύ των εταίρων προσωποπαγή συμβατικό δεσμό και δεν λαμβάνουν υπόψη την οπτική της εμπορικής επιχείρησης, φορέας της οποίας είναι το νομικό πρόσωπο της εταιρίας. Ως εκ τούτου οι διατάξεις για την αστική εταιρία δεν επαρκούν για την ικανοποιητική ρύθμιση ιδίως του δικαίου της ομόρρυθμης και της ετερόρρυθμης εταιρίας, ενόψει και των σύγχρονων οικονομικών δεδομένων. Έτσι, για παράδειγμα, ο θάνατος, η πτώχευση και η υποβολή σε δικαστική συμπάρσταση εταίρου αποτελούν, κατά τον Αστικό Κώδικα (άρθρα 773 εδ.1 και 775), λόγο λύσης

όλων των προσωπικών εταιριών, δηλ. και των εμπορικών, μολονότι η δυνατότητα συνέχισής τους με τους λοιπούς εταίρους αποτελεί τον κανόνα στις ομόρρυθμες και τις ετερόρρυθμες εταιρίες. Σύμφωνα, επίσης, με τη διάταξη της ΑΚ 766, όπως αυτή πάγια ερμηνεύεται από τη νομολογία, η καταγγελία ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρίας ορισμένου χρόνου από ένα εταίρο επιφέρει πάντα τη λύση της εταιρίας, ακόμα δηλ. και αν δεν υπάρχει σπουδαίος λόγος. Όπως είναι φανερό, τόσο οι ως άνω ρυθμίσεις του ΑΚ όσο και οι θέσεις της νομολογίας δεν ανταποκρίνονται στο αίτημα της διατήρησης της επιχείρησης, αφού, χωρίς να υπάρχει αποχρών οικονομικός λόγος, μπορούν να επιφέρουν τη διάλυση ακόμα και υγιών επιχειρήσεων.

Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα που απασχολεί είναι εκείνο της νομικής μεταχείρισης της αδημοσίευτης ομόρρυθμης και ετερόρρυθμης εταιρίας. Όπως είναι γνωστό, νεότερες αποφάσεις (με βασική την ΟΛΑΠ 22/1998) δέχονται ότι η αδημοσίευτη ομόρρυθμη εταιρία, όπως ιδίως η κοινοπραξία, δεν έχουν νομική προσωπικότητα, θέση που δημιουργεί σημαντικά προβλήματα στις συναλλαγές. Μετά την εισαγωγή του γενικού εμπορικού μητρώου (ΓΕΜΗ), με την καταχώριση σε αυτό των προβλεπόμενων στον νόμο (άρθρο 5 του ν. 3853/2010) στοιχείων επιφέρει την κτήση της νομικής προσωπικότητας των ομορρύθμων και ετερορρύθμων εταιριών (άρθρο 15 παρ. 1 του ν. 3419/2005 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του ν. 3853/2010). Επομένως η καταχώριση των ομορρύθμων και ετερορρύθμων εταιριών στο ΓΕΜΗ, κατέστη, όπως και αυτή των κεφαλαιουχικών εταιριών, συστατική της νομικής τους προσωπικότητας. Παρ' όλα αυτά, παραμένει το ζήτημα της, μετά τη νομοθετική αυτή μεταβολή, τύχης της ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρίας, η οποία λειτουργεί χωρίς να έχει καταχωρισθεί στο ΓΕΜΗ, όπως ιδίως η κοινοπραξία, η οποία, σύμφωνα με την προαναφερθείσα νομολογία, έχει τον χαρακτήρα αδημοσίευτης ομόρρυθμης εταιρίας, καθώς και των ανώνυμων εταιριών που έχουν ιδρυθεί σε μη κοινοτικές χώρες και δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τη νομολογία (βλ., μεταξύ άλλων, οΛΑΠ 2/2003, ΔΕΕ 2003, 525), οι εταιρίες αυτές, αν και ανυπόστατες ως ανώνυμες εταιρίες, ισχύουν κατά μετατροπή ως de facto ομόρρυθμες εταιρίες. Η, με βάση τις ως άνω νομοθετικές ρυθμίσεις, καθιέρωση του συστατικού χαρακτήρα της καταχώρισης των

ομορρύθμων και ετερορρύθμων εταιριών, με τις οποίες καταργείται εφεξής η οντότητα της de facto (δηλ. της λειτουργούσας αδημοσίευτης εταιρίας), δημιουργεί σοβαρά προβλήματα (προς τα έσω και προς τα έξω σχέσεις των εταίρων, ευθύνη έναντι τρίτων, ικανότητα δικαίου), τα οποία η Επιτροπή έπρεπε να αντιμετωπίσει.

II. Ειδικότερα, οι προτεινόμενες διατάξεις έχουν ως εξής:

Άρθρο 1

Έννοια, εφαρμοζόμενες διατάξεις

Καθορίζεται η έννοια της ομόρρυθμης εταιρίας και προβλέπεται διάταξη γενικής εφαρμογής, σύμφωνα με την οποία εφαρμόζονται και ως προς την ομόρρυθμη εταιρία οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα για την εταιρία, εφόσον δεν υπάρχει άλλη ειδική ρύθμιση.

Άρθρο 2

Εταιρική επωνυμία

Προβλέπεται ότι η επωνυμία της ομόρρυθμης εταιρίας δεν είναι υποχρεωτικό να σχηματίζεται από τα ονόματα των εταίρων, όπως ίσχυε μέχρι σήμερα, αλλά ότι μπορεί να σχηματισθεί και από το αντικείμενο της επιχείρησης ή από άλλες ενδείξεις. Η πρόταση λαμβάνει υπόψη την πραγματικότητα των συναλλαγών, όπου είναι πολύ συχνό το φαινόμενο η ομόρρυθμη εταιρία να είναι περισσότερο γνωστή με τον διακριτικό της τίτλο παρά με την επωνυμία της.

Άρθρο 3

Δημοσιότητα

Για να συσταθεί η ομόρρυθμη εταιρία πρέπει να καταχωρισθεί στο ΓΕΜΗ, σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις που αναφέρονται στο άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 3853/2010, οπότε και αποκτάται η νομική της προσωπικότητα (άρθρο 3 παρ. 1 και 2).

Στην παρ. 3 αντιμετωπίζεται, με δυο επί μέρους διατάξεις (εδ. 1 και εδ.2), το προαναφερθέν ζήτημα της λειτουργούσας αλλά μη καταχωρισθείσας στο ΓΕΜΗ εταιρίας. Σύμφωνα με την πρώτη (εδ. 1), εφόσον η εταιρία αρχίσει

εμπορική δραστηριότητα πριν από την καταχώρισή της στο ΓΕΜΗ, εφαρμόζονται, και ως προς αυτή, οι διατάξεις για την ομόρρυθμη εταιρία. Επομένως, για τα εταιρικά χρέη εταιρίας που ασκεί εμπορική δραστηριότητα χωρίς να έχει καταχωρισθεί στο ΓΕΜΗ ευθύνονται όλοι οι εταίροι απεριόριστα και εις ολόκληρον (και όχι διαιρεμένα, όπως προβλέπεται στην ΑΚ 759), οι δε συναλλαγές που συνάπτει έστω ένας εταίρος με τρίτους δεσμεύουν την εταιρία και τους εταίρους (κατ' αντίθεση προς τον κανόνα της ΑΚ 748, ο οποίος καθιερώνει τη συλλογική εκπροσώπηση), ακόμα και αν οι εταίροι είχαν συμφωνήσει μεταξύ τους ότι η εκπροσώπηση της εταιρίας θα ασκείται από περισσότερους ή και από όλους τους εταίρους. Σύμφωνα με τη δεύτερη διάταξη (εδ. 2), η μη καταχωρισθείσα στο ΓΕΜΗ εταιρία, η οποία ασκεί εμπορική δραστηριότητα, παρότι δεν έχει νομική προσωπικότητα, έχει ικανότητα δικαίου και πτωχευτική ικανότητα (έτσι, ήδη υπό το παλαιό καθεστώς, οΛΑΠ 14/2007). Με τη ρηξικέλευθη αυτή διάταξη αναγνωρίζεται ικανότητα δικαίου και πτωχευτική ικανότητα και σε ενώσεις προσώπων εμπορικού σκοπού. Σ' αυτές, φορέας της εταιρικής περιουσίας είναι η ένωση («συλλογική ενότητα»), η οποία έχει εταιρική επωνυμία και αδικοπρακτική ικανότητα. Με την ως άνω ρύθμιση αφενός εξυπηρετούνται οι εμπορικές συναλλαγές, αφετέρου εναρμονίζεται το ουσιαστικό δίκαιο με το δικονομικό, το οποίο αναγνωρίζει και στις ενώσεις προσώπων ικανότητα διαδίκου (ΚΠολΔ 62 εδ.2).

Άρθρα 4-8

Σχέσεις προς τα έσω

Οι σπουδαιότερες ρυθμίσεις σχετικά με τις προς τα έσω σχέσεις των εταίρων είναι οι εξής:

α) Γίνεται σαφής διαχωρισμός της προς τα έσω εξουσίας των διαχειριστών (διαχειριστική εξουσία) από την προς τα έξω (εκπροσωπευτική εξουσία), μια διάκριση που δεν απαντάται στο κείμενο του ΑΚ για την αστική εταιρία αλλά που έχει καθιερωθεί. Η προς τα έσω εξουσία είναι στενότερη της προς τα έξω, η δε υπέρβασή της δεν επηρεάζει το κύρος της πράξης αλλά δημιουργεί μόνο ευθύνες του διαχειριστή, σε αντίθεση με την υπέρβαση της προς τα έξω εξουσίας, η οποία έχει ως συνέπεια την ακυρότητα της πράξης

β) Προβλέπεται διάκριση αποφάσεων που λαμβάνονται από όλους τους εταίρους, όπως είναι π.χ. η τροποποίηση του καταστατικού (άρθρο 5), και διαχειριστικών αποφάσεων που λαμβάνονται από τους διαχειριστές (άρθρο 6). Παρ' όλα αυτά, προβλέπεται ότι για τη λήψη διαχειριστικών αποφάσεων που βρίσκονται εκτός της συνήθους διαχείρισης απαιτείται συναίνεση όλων των εταίρων, παρότι η, χωρίς τη συναίνεση, τέλεση από τον διαχειριστή πράξεων μη συνήθους διαχείρισης αφήνει ανεπηρέαστο το κύρος της πράξης (άρθρο 6 παρ. 3). Ο εσωτερικός αυτός περιορισμός της εξουσίας των διαχειριστών αποτελεί αντίβαρο της απεριόριστης και εις ολόκληρον ευθύνης των εταίρων.

γ) Πέραν της κατ' έτος διανομής κερδών, παρέχεται η δυνατότητα διανομής κερδών με βάση προσωρινό λογαριασμό, εφόσον τούτο προβλέπεται στην εταιρική σύμβαση (άρθρο 7). Με τη διάταξη αυτή αναγνωρίζεται, και νομοθετικά, το δικαίωμα απολήψεων.

δ) Η εταιρική συμμετοχή ανάγεται σε περιουσιακό αγαθό, το οποίο καθίσταται μεταβιβάστο με πρόβλεψη στην εταιρική σύμβαση ή με τη συναίνεση όλων των εταίρων (άρθρο 8).

Άρθρα 9-10

Σχέσεις προς τα έξω

α) Επεκτείνεται η εξουσία εκπροσώπησης, ώστε να ενισχυθεί η ασφάλεια στις συναλλαγές. Έτσι, σε σύγκλιση προς τις ρυθμίσεις που ισχύουν στις κεφαλαιουχικές εταιρίες, προβλέπεται ότι περιορισμοί της εκπροσωπευτικής εξουσίας με την εταιρική σύμβαση ή με απόφαση των εταίρων δεν προβάλλονται στους τρίτους, χωρίς να εξετάζεται, αν οι τρίτοι είναι ή όχι καλόπιστοι (άρθρο 9 παρ. 3 εδ. 3). Σε περίπτωση όμως τέλεσης πράξης καθ' υπέρβαση του εταιρικού σκοπού, η εταιρία μπορεί να προβάλει την υπέρβαση, μόνο όμως εφόσον ο τρίτος δεν την γνώριζε ή δεν όφειλε να τη γνωρίζει (άρθρο 9 παρ. 3 εδ. 2). Η απόκλιση αυτή από την ακραιφνή αρχή της Prokura κρίθηκε σκόπιμη ενόψει και της απεριόριστης ευθύνης των εταίρων από τις πράξεις που τελεί ο διαχειριστής.

β) Μετά τον προσδιορισμό της ευθύνης των εταίρων, η οποία

ουσιαστικά δεν μεταβάλλεται, προβλέπεται ότι ο νεοεισερχόμενος εταίρος ευθύνεται και για τα πριν την είσοδό του στην εταιρία χρέη, ζήτημα αμφιλεγόμενο μέχρι σήμερα (άρθρο 10).

Άρθρα 11, 12

Λύση της εταιρίας

Προβλέπεται ως νέος λόγος η λύση της εταιρίας με δικαστική απόφαση ύστερα από αίτηση του εταίρου, εφόσον υπάρχει σπουδαίος λόγος (άρθρο 11 παρ. 1 στοιχ. δ). Η ρύθμιση αποτρέπει τη λύση της εταιρίας χωρίς να υπάρχει πράγματι σπουδαίος λόγος, όπως δέχεται η νομολογία που προαναφέρθηκε σχετικά με την καταγγελία. Δεδομένου ότι προβλέπεται και δικαίωμα εξόδου του εταίρου, το δικαίωμα δικαστικής λύσης της εταιρίας παρέχεται ως *ultimum refugium* σε περιπτώσεις που ο εταίρος έχει προς τούτο ειδικό έννομο συμφέρον. Η δικαστική λύση της εταιρίας για σπουδαίο λόγο αφορά τόσο την εταιρία αορίστου όσο και την ορισμένου χρόνου.

Σε αντίθεση με το μέχρι σήμερα ισχύον δίκαιο, προβλέπεται ότι ο θάνατος, η πτώχευση και η υποβολή σε δικαστική συμπαράσταση εταίρου επιφέρουν τη λύση της εταιρίας μόνο, εφόσον προβλέπεται στην εταιρική σύμβαση (αντιστροφή του κανόνα των ΑΚ 773 και 775) (άρθρο 12). Η διάταξη λαμβάνει υπόψη την αρχή της διατήρησης της επιχείρησης, για την οποία έγινε ήδη λόγος.

Άρθρο 13

Εκούσια έξοδος εταίρου

Πέραν της δυνατότητας του εταίρου να επιφέρει τη δικαστική λύση της εταιρίας σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 περ. δ, προβλέπεται, για πρώτη φορά, δικαίωμα εξόδου του εταίρου από την εταιρία. Το δικαίωμα εξόδου αντικαθιστά έτσι -χωρίς όμως να καταργεί, καθόσον μπορεί να εισαχθεί με την εταιρική σύμβαση- το δικαίωμα καταγγελίας. Η άσκηση του δικαιώματος επιφέρει, τόσο στην εταιρία αορίστου όσο και ορισμένου χρόνου, την άμεση έξοδο του εταίρου από την εταιρία. Εντούτοις, στην εταιρία ορισμένου χρόνου η καταβολή στον εξελθόντα εταίρο της αξίας της συμμετοχής του θα εξαρτηθεί

από τη συνδρομή σπουδαίου λόγου, η ύπαρξη του οποίου κρίνεται από το δικαστήριο. Η ρύθμιση έχει το πλεονέκτημα ότι με αυτή ξεκαθαρίζουν αμέσως τα πράγματα αλλά και εξισορροπούνται τόσο τα συμφέροντα της εταιρίας - καθόσον η απώλεια της αξίας της μερίδας αποτελεί αντικίνητρο για την άσκηση αβάσιμων ή καταχρηστικών δηλώσεων εξόδου- όσο και του εξερχομένου, ο οποίος δεν θα πρέπει να αναμένει την κρίση του δικαστηρίου, για να εξέλθει από την εταιρία, με συνέπεια να μη δεσμεύεται μέχρι την έκδοση της δικαστικής απόφασης με υποχρεώσεις και αντίστοιχες προσωπικές ευθύνες που δημιουργούνται από μια διαχείριση που δεν εγκρίνει.

Άρθρο 14

Έξοδος εταίρου προκαλούμενη από ατομικό δανειστή του

Στο δίκαιο των προσωπικών εταιριών υπάρχει ένα σημαντικό κενό: Οι ατομικοί δανειστές των εταίρων δεν έχουν τη δυνατότητα να ρευστοποιήσουν την αξία που περικλείεται στην εταιρική συμμετοχή του οφειλέτη εταίρου τους, παρά μόνο να κατάσχουν τις απαιτήσεις στα κέρδη και το προϊόν εκκαθάρισης. Τούτο οφείλεται στο ότι οι προσωπικές εταιρίες, λόγω ακριβώς του προσωποπαγούς τους χαρακτήρα, είναι κλειστές εταιρίες, στις οποίες δεν μπορούν να εισέλθουν τρίτα πρόσωπα. Γι' αυτό και η εταιρική συμμετοχή ανήκει στα περιουσιακά στοιχεία που εξαιρούνται από την κατάσχεση (ΚΠολΔ 982 § 2 στοιχ. β). Με την προτεινόμενη ρύθμιση παρέχεται, κατά το πρότυπο του γερμανικού δικαίου, στους ατομικούς δανειστές των ομορρυθμών εταίρων το δικαίωμα να προκαλέσουν με δήλωσή τους την έξοδο του οφειλέτη εταίρου, εφόσον αποβεί άκαρπη αναγκαστική εκτέλεση κατά της περιουσίας του. Έτσι, ο ατομικός δανειστής μπορεί να προβεί σε κατάσχεση της απαίτησης που έχει ο εξερχόμενος εταίρος κατά της εταιρίας για καταβολή της αξίας της μερίδας του.

Άρθρο 15

Αποκλεισμός εταίρου

Η διάταξη αναφέρεται στον αποκλεισμό εταίρου σε περίπτωση που το δικαστήριο καλείται να αποφασίσει τη δικαστική λύση της εταιρίας σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 περίπτ. δ για λόγους που ανάγονται στο πρόσωπο

ενός των εταίρων. Στην περίπτωση αυτή το δικαστήριο μπορεί, αντί της λύσης της εταιρίας, να αποφασίσει τον αποκλεισμό του εταίρου αυτού μετά από αίτηση των λοιπών εταίρων.

Άρθρο 16

Δικαιώματα και υποχρεώσεις εξερχόμενου και αποκλειόμενου εταίρου

Η διάταξη καλύπτει ένα σημαντικό κενό του Αστικού Κώδικα, ο οποίος δεν προβλέπει, όπως ο γερμανικός αστικός κώδικας, ποια δικαιώματα έχει ο εξερχόμενος και ο αποκλειόμενος εταίρος κατά της εταιρίας. Στην προτεινόμενη διάταξη, που ομοιάζει με τη ρύθμιση του άρθρ. 33 ν. 3190/1955, προβλέπεται αφενός ότι ο εξερχόμενος ή αποκλειόμενος εταίρος έχει αξίωση κατά της εταιρίας για καταβολή της πλήρους αξίας της μερίδας του, εφόσον η εταιρική σύμβαση δεν προβλέπει διαφορετικά, αφετέρου ότι σε περίπτωση διαφωνίας ως προς τον προσδιορισμό της αξίας της μερίδας αποφαινεται το δικαστήριο. Προβλέπεται, επίσης, υποχρέωση του αποχωρούντος εταίρου για κάλυψη των ζημιών που του αναλογούν.

Άρθρο 17

Κληρονόμοι θανόντος εταίρου

Σκοπός των νέων ρυθμίσεων είναι η άρση του αδιεξόδου, στο οποίο μπορεί να βρεθεί ο κληρονόμος θανόντος ομορρύθμου εταίρου, στον οποίο περιήλθε η εταιρική συμμετοχή. Πράγματι, δεδομένου ότι δεν χωρεί μερική αποποίηση κληρονομιάς, ο κληρονόμος βρίσκεται στο δίλημμα ή να μείνει στην εταιρία ως απεριόριστα ευθυνόμενος εταίρος ή να αποποιηθεί την κληρονομία. Σύμφωνα με τις προτεινόμενες διατάξεις, παρέχεται, κατά το πρότυπο του γερμανικού εμπορικού κώδικα, στον κληρονόμο θανόντος ομορρύθμου εταίρου το δικαίωμα να εξαρτήσει την παραμονή του στην εταιρία από το αν οι λοιποί εταίροι δεχτούν να λάβει τη θέση ετερόρρυθμου εταίρου. Αν οι εταίροι απορρίψουν την πρόταση αυτή, ο κληρονόμος μπορεί να εξέλθει από την εταιρία.

Άρθρο 18

Συνέχιση της εταιρίας

Προβλέπεται δυνατότητα συνέχισης της εταιρίας με απόφαση όλων των εταίρων σε περίπτωση πτώχευσης της εταιρίας, εφόσον επικυρώθηκε δικαστικά το σχέδιο αναδιοργάνωσης ή επήλθε η πτωχευτική αποκατάσταση της εταιρίας.

Άρθρο 19

Μονοπρόσωπη εταιρία

Δεδομένου ότι η ομόρρυθμη εταιρία δεν είναι μόνο σύμβαση αλλά και νομικό πρόσωπο, είναι νοητή η ύπαρξη μονοπρόσωπης εταιρίας. Με τη διάταξη παρέχεται η δυνατότητα προσωρινής, επί τρίμηνο, συνέχισης της εταιρίας, σε περίπτωση που αποχωρήσουν όλοι οι εταίροι πλην ενός, μέχρι την είσοδο νέου εταίρου. Και η διάταξη αυτή, όπως και η προηγούμενη, λαμβάνει υπόψη την αρχή της διατήρησης της εταιρικής επιχείρησης.

Άρθρα 20, 21

Εκκαθάριση. Παραγραφή

Νέα είναι η διάταξη, σύμφωνα με την οποία τα βιβλία και έγγραφα της εταιρίας παραδίδονται προς φύλαξη σε έναν από τους εταίρους ή σε τρίτο (άρθρο 20 παρ. 5 εδ. 2), ενώ στο άρθρο 21 ρυθμίζεται κατά τρόπο ολοκληρωμένο το θέμα της παραγραφής των αξιώσεων των τρίτων κατά των εταίρων σε περίπτωση λύσης της εταιρίας ή εξόδου ή αποκλεισμού του εταίρου.

Άρθρο 22

Αστική εταιρία με νομική προσωπικότητα

Η προσθήκη της διάταξης του άρθρ. 784 στον Αστικό Κώδικα, παρότι επιτυχής, δημιουργεί ζητήματα, καθόσον όλες οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα για την εταιρία έχουν ως αφετηρία ότι η αστική εταιρία είναι ένωση προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα. Τίθεται, λοιπόν, το ζήτημα ποιες από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα για την εταιρία εφαρμόζονται και στην αστική

εταιρία με νομική προσωπικότητα και ποιες όχι. Η πλέον γνωστή διχογνωμία που έχει προκύψει αναφέρεται στο αν οι εταίροι αστικής εταιρίας με νομική προσωπικότητα ευθύνονται ή όχι για τα χρέη της.

Η Επιτροπή θεώρησε ότι είχε μια καλή ευκαιρία να ρυθμίσει το θέμα των εφαρμοζόμενων διατάξεων στην αστική εταιρία με νομική προσωπικότητα, δεδομένου και ότι ήδη ο νέος Πτωχευτικός Κώδικας επέφερε ρήγμα στη με αποκλειστικά αστικού δικαίου κριτήρια αντιμετώπισή της, καθόσον προέβλεπε ότι ενώσεις προσώπων με νομική προσωπικότητα που επιδιώκουν οικονομικό σκοπό έχουν πτωχευτική ικανότητα (άρθρο 2 § 1 ΠτωχΚ). Ιδίως όμως έχει πλέον επικρατήσει η αντίληψη ότι οι συνέπειες της εμπορικότητας πρέπει να επεκταθούν και στις επιχειρήσεις που επιδιώκουν οικονομικό σκοπό. Η νέα διάταξη του άρθρου 22 λαμβάνει υπόψη τις νεότερες αυτές εξελίξεις, ενόψει και του ότι η αστική εταιρία με νομική προσωπικότητα τυγχάνει τα τελευταία χρόνια ευρείας εφαρμογής. Σύμφωνα με τη διάταξη όλες οι διατάξεις για την ομόρρυθμη εταιρία, με εξαίρεση εκείνης του άρθρ. 3 παρ. 3, εφαρμόζονται αναλόγως και στην αστική εταιρία με νομική προσωπικότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Ετερόρρυθμη εταιρία

I. Εισαγωγικά

Η ετερόρρυθμη εταιρία, όπως είναι γνωστό, δεν είναι ακραιφνώς προσωπική όπως η ομόρρυθμη εταιρία, καθώς σε αυτήν συμμετέχουν δυο ειδών εταίροι, εκτός δηλ. από τους ομόρρυθμους και οι ετερόρρυθμοι. Για το λόγο αυτό στο προτεινόμενο νομοσχέδιο η Επιτροπή, όπου το έκρινε απαραίτητο, έθεσε ειδικότερες διατάξεις για τους ετερόρρυθμους εταίρους, ενώ όπου δεν υπάρχει ειδικότερη πρόβλεψη στο νόμο, θα εφαρμόζονται οι διατάξεις για την ομόρρυθμη εταιρία.

Πρέπει να ξεκινήσει κανείς από το δεδομένο ότι οι βασικές διαφορές μεταξύ των δυο ειδών εταίρων, ομόρρυθμων και ετερόρρυθμων, συνίστανται, πρώτον, στις διαφορετικές, δηλ. στις μειωμένες, εξουσίες που έχουν οι ετερόρρυθμοι εταίροι σε σύγκριση με εκείνες των ομόρρυθμων και δεύτερον, που αποτελεί και τη λογική συνέπεια, στην υπό προϋποθέσεις περιορισμένη

ευθύνη τους.

II. Οι κατ' ιδίαν προτεινόμενες διατάξεις

Γενικές διατάξεις (άρθρα 23-25)

Στο πρώτο μέρος του Β' Κεφαλαίου, στο οποίο ρυθμίζεται η ετερόρρυθμη εταιρία, με τίτλο γενικές διατάξεις, ορίζεται ότι πρόκειται για την προσωπική εμπορική εταιρία με νομική προσωπικότητα, η οποία έχει έναν τουλάχιστον εταίρο που ευθύνεται για τα χρέη της εταιρίας περιορισμένα, τον ετερόρρυθμο, και έναν άλλο τουλάχιστον εταίρο, ο οποίος ευθύνεται για τα χρέη αυτά απεριόριστα, τον ομόρρυθμο εταίρο (άρθρο 23). Για την επωνυμία της ετερόρρυθμης εταιρίας, εισάγεται καινοτομία, καθώς, ακολουθώντας τον κανόνα που προτείνεται και για την ομόρρυθμη εταιρία, επιτρέπεται να είναι αυτή υποκειμενική ή αντικειμενική ή να περιλαμβάνει επί πλέον και άλλες ενδείξεις. Εξάλλου, με έμμεσο τρόπο επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στην επωνυμία της ετερόρρυθμης εταιρίας στο μέλλον, όχι μόνον ονόματα ομόρρυθμων, αλλά και ονόματα ετερόρρυθμων εταίρων, αφού κατά την προτεινόμενη ρύθμιση και σε αντίθεση με το ισχύον δίκαιο, δεν θα επηρεάζεται η ευθύνη του ετερόρρυθμου, του οποίου το όνομα βρίσκεται στην επωνυμία της εταιρίας, αν είναι γνωστή στον τρίτο η ιδιότητά του ως ετερόρρυθμου εταίρου (άρθρο 24).

Η δημοσίευση της ετερόρρυθμης εταιρίας στο Γ.Ε.ΜΗ είναι συστατικού χαρακτήρα για την απόκτηση νομικής προσωπικότητας από αυτήν, εκτός δε από τα στοιχεία που πρέπει να καταχωρίζονται για τους ομόρρυθμους εταίρους, επιβάλλει να καταχωρίζονται και τα στοιχεία ταυτότητας των ετερόρρυθμων εταίρων (σε αντίθεση με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 43 ΕμπΝ που ισχύει σήμερα), όπως και η αξία της εισφοράς τους (άρθρο 25).

Νομική θέση ετερόρρυθμου εταίρου (άρθρα 26-32)

Το δεύτερο τμήμα του κεφαλαίου αυτού (άρθρα 26 έως και 32) αφορά την νομική θέση του ετερόρρυθμου εταίρου στην εταιρία. Για τις σχέσεις των

εταίρων μεταξύ τους και για τον τρόπο λήψης των αποφάσεων δεν υπάρχει ρύθμιση, πράγμα που σημαίνει ότι εφαρμόζονται και για την ετερόρρυθμη τα άρθρα 4 και 5 που διέπουν την ομόρρυθμη εταιρία. Στη διάταξη του άρθρου 26, που εισάγει νέα ρύθμιση, προβλέπεται ότι «ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν συμμετέχει στη διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων, ούτε στη λήψη των αποφάσεων, εκτός αντίθετης πρόβλεψης στην εταιρική σύμβαση». Ενώ συνεπώς, κατά το ισχύον σήμερα δίκαιο και τη νομολογία, γίνεται δεκτό ότι στην εσωτερική διαχείριση (σε αντίθεση με την εξωτερική δηλ. την εκπροσώπηση της εταιρίας) συμμετέχουν συνήθως άνευ ετέρου και οι ετερόρρυθμοι εταίροι, ως πραγματικοί εταίροι, με τη νέα ρύθμιση, αν δεν υπάρχει ειδική πρόβλεψη στο καταστατικό, δεν συμμετέχουν ούτε στην εσωτερική διαχείριση ούτε στη λήψη των αποφάσεων. Όσον αφορά στο δικαίωμα εναντίωσης, προτείνεται να μην μπορεί να ασκηθεί από τον ετερόρρυθμο εταίρο, παρά μόνον όταν πρόκειται για πράξη άλλου εταίρου, που υπερβαίνει τη συνήθη διαχείριση (άρθρο 26).

Οι δυο επόμενες διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου είναι ενδοτικού δικαίου. Ο ετερόρρυθμος εταίρος έχει δικαίωμα ελέγχου των εταιρικών λογαριασμών και των βιβλίων της εταιρίας, εκτός αν υπάρχει αντίθετη πρόβλεψη στην εταιρική σύμβαση (άρθρο 27). Επίσης, κατ' αρχήν, απαγορεύεται σε αυτόν η άσκηση δραστηριότητας ανταγωνιστικής προς τους σκοπούς της εταιρίας για δικό του λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτου, εκτός αν υπάρχει αντίθετη πρόβλεψη στην εταιρική σύμβαση (άρθρο 28).

Για τα κέρδη και τις ζημίες που αναλογούν σε κάθε εταίρο, εφαρμόζεται το άρθρο 7 που αφορά στους ομόρρυθμους εταίρους, ενώ διευκρινίζεται ότι ο ετερόρρυθμος συμμετέχει στις ζημίες της εταιρίας μόνο μέχρι του ποσού της εισφοράς του, πράγμα που συνάδει προς την περιορισμένη ευθύνη του, αποτελεί δε κίνητρο για να αποφασίσει κάποιος να συμμετάσχει ως ετερόρρυθμος εταίρος σε μια ετερόρρυθμη εταιρία. Και η διάταξη αυτή είναι ενδοτικού χαρακτήρα, καθώς μπορεί να συμφωνηθεί η συμμετοχή ενός ετερόρρυθμου εταίρου στις ζημίες και για χρηματικό ποσό μεγαλύτερο από την εισφορά του, εφόσον αυτό είναι ορισμένο (άρθρο 29).

Τα άρθρα 30 έως και 32 ρυθμίζουν τις εξωτερικές σχέσεις της εταιρίας και την ευθύνη του ετερόρρυθμου εταίρου. Καθώς, ως προς τους ομόρρυθμους

εταίρους ισχύουν όσα αναφέρθηκαν για τις εξωτερικές σχέσεις στην ομόρρυθμη εταιρία, οι διατάξεις που ακολουθούν αναφέρονται συμπληρωματικά μόνο, στις σχέσεις των ετερόρρυθμων εταίρων με τους τρίτους.

Όσον αφορά στην εξουσία εκπροσώπησης της εταιρίας, τίθεται κατ' αρχήν ο κανόνας ότι ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν έχει τέτοια εξουσία. Στη συνέχεια όμως, υιοθετώντας τα συμβαίνοντα στην πρακτική των συναλλαγών, η Επιτροπή έκρινε ότι πρέπει να δοθεί η δυνατότητα να ανατίθεται η εξουσία αυτή και στον ετερόρρυθμο εταίρο με πρόβλεψη στην εταιρική σύμβαση. Από την άλλη πλευρά, επειδή με τις συναλλαγές του ετερορρυθμού με τους τρίτους, όταν έχει τέτοια εξουσία, δεσμεύεται η εταιρία και δημιουργείται απεριόριστη ευθύνη των ομόρρυθμων εταίρων, προβλέπεται ότι στην περίπτωση εκπροσώπησης της εταιρίας από μέρους του ετερόρρυθμου, θα ευθύνεται και αυτός όπως οι ομόρρυθμοι. Σε αντίθεση όμως με την ισχύουσα σήμερα διάταξη (άρθρο 28 ΕμπΝ), που είναι αναγκαστικού δικαίου, προτείνεται από την Επιτροπή η δυνατότητα απαλλαγής του ετερορρυθμού από τη βαρύτερη αυτή ευθύνη, αν ήταν γνωστή στον τρίτο η ιδιότητα του ως ετερόρρυθμου εταίρου (άρθρο 30).

Για την κύρια ευθύνη του ετερόρρυθμου εταίρου διατηρείται ο κανόνας ότι, αν μεν έχει καταβάλει την εισφορά του, δεν έχει καμία ευθύνη έναντι των τρίτων, ενώ αν δεν την έχει καταβάλει ευθύνεται προσωπικά μέχρι του ύψους της αξίας της οφειλόμενης εισφοράς, πρόκειται δε για ευθύνη άμεση και εις ολόκληρον, όπως γίνεται δεκτό και κατά το ισχύον δίκαιο. Πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι κατά το ισχύον δίκαιο, γίνεται δεκτό ότι μπορεί να συμφωνηθεί ότι ο ετερόρρυθμος θα ευθύνεται και για μεγαλύτερο χρηματικό ποσό, πράγμα που δεν προβλέπεται στις προτεινόμενες διατάξεις. Σε περίπτωση εισόδου ετερόρρυθμου εταίρου μετά τη σύσταση της εταιρίας, η εν λόγω ευθύνη του εκτείνεται και για τα πριν από την είσοδο του στην εταιρία χρέη. Αντίθετη συμφωνία για τις δυο παραπάνω περιπτώσεις ευθύνης του ετερορρυθμού εταίρου δεν μπορεί να αντισταχθεί στους τρίτους (άρθρο 31).

Σε περίπτωση κατά την οποία μια ετερόρρυθμη εταιρία αρχίσει να λειτουργεί πριν να καταχωρισθεί στο Γ.Ε.ΜΗ., καθιερώνεται προσωπική και απεριόριστη ευθύνη και του ετερόρρυθμου εταίρου για τα χρέη που

δημιουργήθηκαν κατά το διάστημα αυτό, εκτός αν οι τρίτοι γνώριζαν τη συμμετοχή του στην εταιρία ως ετερόρρυθμοι εταίροι. Το ίδιο ισχύει και αν ο ετερόρρυθμος εταίρος εισήλθε μεν μετά την έναρξη λειτουργίας της εταιρίας, πριν όμως από την καταχώριση της στο Γ.Ε.ΜΗ. (άρθρο 32).

Λύση της εταιρίας (άρθρο 33)

Το τρίτο τμήμα του Β Κεφαλαίου αφορά στη λύση της ετερόρρυθμης εταιρίας, για την οποία εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις του άρθρου 11. Κρίθηκε απαραίτητο να ρυθμιστεί ειδικότερα η περίπτωση κατά την οποία ο μοναδικός ομόρρυθμος εταίρος αποβιώσει, ή λόγω εξόδου ή αποκλεισμού αποχωρήσει από την εταιρία, καθώς το γεγονός αυτό αποτελεί έναν ακόμη λόγο λύσης της ετερόρρυθμης εταιρίας, πλην αυτών του άρθρου 11. Με τη νέα ρύθμιση η λύση της εταιρίας μπορεί να αποφευχθεί αν ένας από τους ετερόρρυθμους καταστεί ομόρρυθμος εταίρος ή αν εισέλθει στην εταιρία νέος εταίρος, ως ομόρρυθμος, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Τέλος, με μια ενδοτικού χαρακτήρα διάταξη προβλέπεται ότι, αν μετά τη λύση της ετερόρρυθμης εταιρίας ακολουθήσει εκκαθάριση, καθήκοντα εκκαθαριστή ασκεί και ο ετερόρρυθμος εταίρος, εφόσον δεν προβλέπεται στην εταιρική σύμβαση ο αποκλεισμός του από αυτήν.

Μετατροπή των προσωπικών εταιριών (άρθρα 34 και 35)

Στο τέταρτο τμήμα του Κεφαλαίου Β ρυθμίζονται ορισμένες περιπτώσεις μετατροπής των προσωπικών εταιριών. Σε περίπτωση θανάτου ή σε περίπτωση αποχώρησης του μοναδικού ετερορρυθμού εταίρου λόγω εξόδου ή αποκλεισμού του, η ετερόρρυθμη εταιρία συνεχίζεται ως ομόρρυθμη. Επίσης, η ετερόρρυθμη εταιρία μπορεί να μετατραπεί σε ομόρρυθμη με ομόφωνη απόφαση των εταίρων (άρθρο 34). Φυσικά και στις δύο αυτές περιπτώσεις πρέπει να λάβει χώρα ανάλογη τροποποίηση της εταιρικής σύμβασης και καταχώρισή της στο Γ.Ε.ΜΗ.

Η ρύθμιση της μετατροπής της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης σε ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρία ενδείκνυται, διότι είναι η μοναδική μετατροπή γνωστών εταιρικών μορφών, που παραμένει αρρύθμιστη. Ως πρωτότυπο χρησίμευσε το άρθρο 66 Α του ν. 2190/1920, που προστέθηκε με

το ν. 3604/2007, και που προβλέπει τη μετατροπή ανώνυμης εταιρίας σε ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρία. Η εν λόγω μετατροπή μπορεί να πραγματοποιηθεί με ομόφωνη απόφαση των εταίρων. Από τη συντέλεση των διατυπώσεων δημοσιότητας, η μετατρεπόμενη εταιρία περιορισμένης ευθύνης συνεχίζει τη λειτουργία της με τη μορφή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρίας, ενώ, όπως είναι προφανές, πριν από την ολοκλήρωση του συνόλου των διατυπώσεων δημοσιότητας, η μετατροπή δεν παράγει κανένα αποτέλεσμα. Μετά την επέλευση της μετατροπής, οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται στο όνομα της νέας εταιρίας, χωρίς να επέλθει διακοπή τους (άρθρο 35).

Ετερόρρυθμη εταιρία κατά μετοχές (άρθρο 36)

Το τελευταίο, δηλ. το πέμπτο τμήμα του κεφαλαίου αυτού, περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την ετερόρρυθμη εταιρία κατά μετοχές. Αν και η εταιρική αυτή μορφή έχει περιπέσει σε αχρησία, κρίθηκε ορθότερο να μην παραλειφθεί από τις νέες ρυθμίσεις, αλλά να περιληφθεί έστω και με «μινιμαλιστική» ρύθμιση. Για τη ρύθμιση του άρθρου αυτού υιοθετείται η υπόθεση ότι όλοι οι εταίροι (ομόρρυθμοι και ετερόρρυθμοι) μετέχουν στο κεφάλαιο της εταιρίας και ότι οι εταιρικές μερίδες τους παρίστανται με μετοχές. Η εταιρία αυτή διέπεται και από το άρθρο 50 Α του ν. 3190/1955 «περί εταιριών περιορισμένης ευθύνης», όπως ισχύει καθώς και το π.δ. 326/1994 και κατά τα λοιπά από τους κανόνες που ισχύουν στην ανώνυμη εταιρία, στο μέτρο που συμβιβάζονται με τις διατάξεις του άρθρου 36 και τη φύση της εταιρίας.

Για την ετερόρρυθμη εταιρία, η οποία, ενώ χρησιμοποιείται ευρύτατα στην πρακτική των συναλλαγών, στο ισχύον δίκαιο ρυθμίζεται ελλιπέστατα και με απηρχαιωμένες διατάξεις (άρθρα 23-28 ΕμπΝ), ελπίζεται ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα προσφέρουν στους μεν συναλλασσόμενους ασφάλεια δικαίου, στους δε επιχειρηματίες κίνητρο για την επιλογή της, ως εταιρικής μορφής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Αφανής εταιρία

(άρθρα 37-44)

Για την αφανή εταιρία το σχέδιο νόμου δεν αποστασιοποιήθηκε από τα ισχύοντα. Η αφανής εταιρία συνιστάται ατύπως, παραμένει «εσωτερική», χωρίς νομική προσωπικότητα και χωρίς καταχώριση στο ΓΕΜΗ, είναι δε η εταιρία στην οποία οι εταιρικές πράξεις (εμπορικής φύσεως) διενεργούνται στο όνομα του «εμφανούς» εταίρου, για λογαριασμό όμως ενός ή περισσότερων «αφανών» εταίρων. Κατά τη διατύπωση της διάταξης του άρθρου 37, ο εμφανής εταίρος «παραχωρεί σε άλλον ή άλλους εταίρους (αφανείς εταίρους) δικαίωμα συμμετοχής στα αποτελέσματα μιας ή περισσότερων εμπορικών πράξεων ή εμπορικής επιχείρησης, που διενεργεί στο όνομά του». Η αφανής εταιρία αποτελεί εταιρία και ρυθμίζεται ως εταιρία. Θα εφαρμόζονται έτσι οι διατάξεις του ΑΚ για την εταιρία, εκτός αν οι διατάξεις αυτές δεν συμβιβάζονται με τη φύση της αφανούς εταιρίας (π.χ. δεν θα εφαρμόζεται το άρθρο 759 ΑΚ για την ευθύνη των εταίρων απέναντι σε τρίτους). Η διαφορά της αφανούς εταιρίας από τις «μεριστικές συμβάσεις» (όπως είναι π.χ. το συμμετοχικό δάνειο) εκδηλώνεται στην ύπαρξη κοινού σκοπού της πρώτης και την «προς το κοινό συμφέρον των εταίρων» διενέργεια των εμπορικών πράξεων ή της εμπορικής επιχείρησης εκ μέρους του εμφανούς εταίρου. Οι ρυθμίσεις του νόμου για την αφανή εταιρία αποτελούν ενδοτικό δίκαιο.

Η αφανής εταιρία μπορεί να έχει ένα ή περισσότερους αφανείς εταίρους, οι σχέσεις των οποίων ορίζονται από την εταιρική σύμβαση και τις διατάξεις του ΑΚ. Αντίθετα, δεν νοείται αφανής εταιρία με περισσότερους εμφανείς εταίρους. Σε μια τέτοια περίπτωση (α) είτε θα υπάρχουν στην πραγματικότητα περισσότερες παράλληλες αφανείς εταιρίες, (β) είτε θα πρόκειται για μια αδημοσίευτη «εν τοις πράγμασι» εταιρία μεταξύ των περισσότερων «εμφανών» εταίρων, διεπόμενη από το δίκαιο της ομόρρυθμης εταιρίας, με συμμετοχή των αφανών στην κοινή επιχείρηση των εμφανών, διεπόμενη αναλογικά από το δίκαιο της αφανούς εταιρίας.

Για τις εισφορές ισχύουν καταρχήν τα προβλεπόμενα στον ΑΚ. Ο αφανής

εταίρος καταβάλλει την εισφορά του στον εμφανή. Το αντικείμενο της εισφοράς μεταβιβάζεται στον εμφανή, εν όλω ή εν μέρει (άρα και κατ' ιδανικό μερίδιο), ή παραχωρείται κατά χρήση (άρθρο 38).

Ο χαρακτηρισμός της αφανούς εταιρίας ως «εσωτερικής» οδηγεί στη ρύθμιση του άρθρου 39, κατά το οποίο : «Οι τρίτοι αποκτούν δικαιώματα και αναλαμβάνουν υποχρεώσεις μόνο έναντι του εμφανούς εταίρου». Ομοίως, τη διαχείριση της εταιρίας έχει μόνο ο εμφανής εταίρος, τα δε αποκτώμενα από τη διαχείριση της εταιρίας ανήκουν στον εμφανή εταίρο. Η απασχόληση του αφανούς εταίρου στις υποθέσεις της αφανούς εταιρίας (π.χ. ως υπαλλήλου, βοηθού εκπλήρωσης ή πληρεξουσίου) δεν αποκλείεται. Εννοείται όμως ότι σε μια τέτοια περίπτωση ο αφανής θα δρα στο όνομα του εμφανούς εταίρου.

Το άρθρο 41 αφορά τη συμμετοχή του αφανούς εταίρου στα κέρδη και τις ζημίες της εταιρίας. Πρόκειται για τα αποτελέσματα της διενέργειας των πράξεων ή της άσκησης της επιχείρησης εκ μέρους του εμφανούς. Ο αφανής εταίρος συμμετέχει στα αποτελέσματα αυτά και μάλιστα και στις ζημίες, κατά τον ίδιο λόγο που συμμετέχει στα κέρδη. Είναι επιτρεπτή όμως η συμφωνία κατά την οποία η συμμετοχή του αφανούς στις ζημίες δεν θα μπορεί να υπερβαίνει την αξία της εισφοράς του. Ιδιαίτερα ρυθμίζεται η ετήσια λογοδοσία του εμφανούς προς τον αφανή, από την οποία θα εμφανίζονται οι κερδοζημίες.

Για το δικαίωμα ελέγχου του αφανούς εταίρου γίνεται παραπομπή στις συμφωνίες των μερών και το άρθρο 755 ΑΚ, ρητά όμως διευκρινίζεται (άρθρο 42) ότι το δικαίωμα ελέγχου των βιβλίων σύμφωνα με το άρθρο αυτό περιορίζεται στα στοιχεία που αφορούν τις πράξεις ή την επιχείρηση που αποτελεί αντικείμενο της αφανούς εταιρίας.

Για τη λύση της αφανούς εταιρίας οι διατάξεις του νόμου που έχουν υιοθετηθεί για την περίπτωση της λύσης της ομόρρυθμης και της ετερόρρυθμης εταιρίας, και που εμπνέονται από τη μέριμνα διατήρησης της επιχείρησης, δεν κρίθηκαν απαραίτητες για την περίπτωση της αφανούς εταιρίας. Εδώ η επιχείρηση ασκείται από τον εμφανή εταίρο, μπορεί δε να παραμείνει σ' αυτόν και μετά τη λύση της αφανούς εταιρίας. Απλώς έκτοτε ο εμφανής θα ασκεί την επιχείρηση προς το δικό του και όχι «το κοινό συμφέρον των εταίρων».

Κατά το άρθρο 43 τη λύση της εταιρίας ακολουθεί η εκκαθάριση. Το άρθρο αυτό ορίζει ότι η εκκαθάριση συνίσταται στην απόδοση στον αφανή της αξίας της εισφοράς του μειωμένης κατά τις ζημιές που του αναλογούν. Εννοείται ότι το στάδιο της εκκαθάρισης μπορεί να παραλειφθεί ή να διέπεται από άλλους κανόνες, αν έτσι προβλέπουν οι συμφωνίες των εταίρων.

Τέλος, το άρθρο 44 ρυθμίζει την τύχη του αφανούς εταίρου σε περίπτωση πτώχευσης του εμφανούς.

Μεταβατικές διατάξεις (άρθρο 45)

Ορίζεται ότι : α) η εφαρμογή του νόμου καταλαμβάνει και τις υφιστάμενες εταιρίες β)καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 18-39 και 47-64 του Εμπορικού Νόμου και γ)οι νομίμως λειτουργούσες ομόρρυθμες ή ετερόρρυθμες εμπορικές εταιρίες υποχρεούνται εντός εξαμήνου να προβούν σε καταχώριση της σχετικής εταιρικής σύμβασης στο ΓΕΜΗ.

Τελική διάταξη (άρθρο 46)

Καθορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.